

טורי רפאל שמוֹאַל דוּיד

3356

בן אסתר-איטה ואלייזר-מאיר
נולד ב- כ"ה במנחם-אב תרפ"ז 1927

שרת בגדוד "דרור" (14)

נפל ב- 10.7.1948

בקרבת על מוקבילה.

רפאל שמואל-דודיד,

בן אסתר-איטה ואלייעזר-מאיר, נולד ביום כ"ה באב תרפ"ז (23.8.1927) בתל-אביב למשפחה חרדית ושומרת-מסורת. בהיותו בן ארבע נכנס ל"גן לדוגמה" והתבלט שם לטובה. כששיים את הגן החל ללימוד בתלמוד-תורה של "הסתדרות החרדיסם", ממש עבר לישיבת הרב עמייאל, יישיבת "הישוב החדש" ולמד בה שנתיים ואחר-כך נכנס לישיבת "חברון" בירושלים. אמרו עליו שי"לא שאף להיות רב, רק יהודי כשר וטוב". שם למד שלוש שנים והתחנך באווירה דתית-מסורתית. אחר-כך עבד בבית- מלאכה למזוזות- עור והיה אומן מושלם. הוא מצא לו זמן גם ללימוד תורה.

עם קום המדינה התנדב מרצונו ל"מלחת-מצווה" ושירת בפלוגה הדתית בחטיבת "גולני". שמואל-דודיד עבר אימונים קשים, אך קיבל הצלחה בשמהה ובאהבה. בקרב היה עשוי לא-חת וגילה מסירות-נפש. היה עלם תמייר, עיניו מאירות, עדין-נפש. וגם בקרב נזהר במצבה קלה כחמורה.

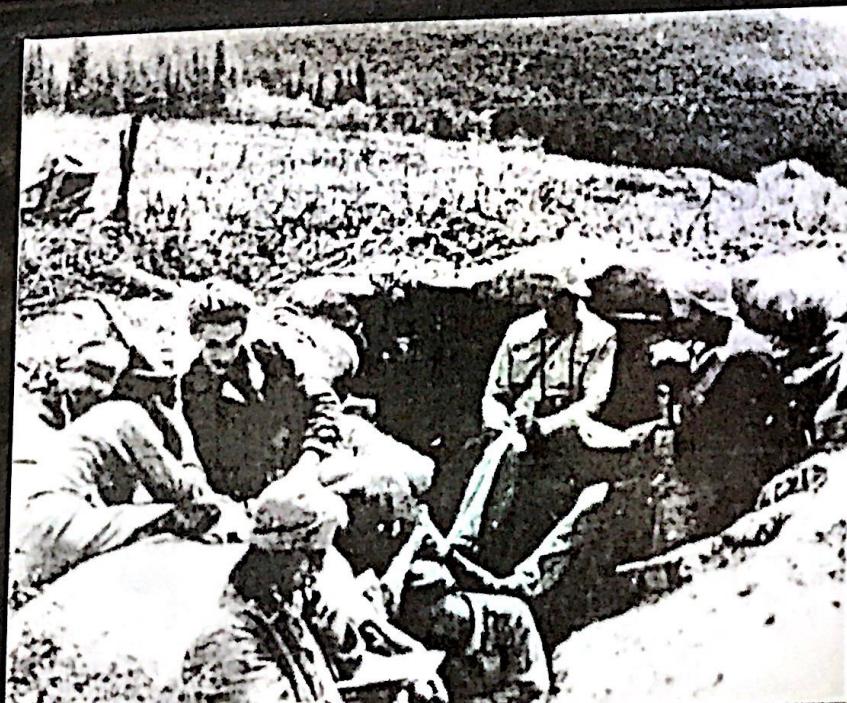
לאחר הנסיגת מגינויו התגייצב הקו בהפגנה הראשונה ברכסים שמצוון לגינוי. עם חידוש הקרבות בתום ההפגנה הראשונה תקפו העיראקים בעוצמה רבה קו זה. נוכח עדיפות האויב נאלצו כוחותינו לסגת וייצבו קו חדש ברכס הגבוע. בקרבות אלה, לאחר يوم קרב קשה, נפל מפגיעה כדור אויב בקרבת הכפר מוקיבלה, ביום ג' בתמוז תש"ח (10.7.1948). אחיו, משה-שלמה, נפל חודשיים לפניו בקרב האחרון של גוש עציון.

ביום כ"ח בתמוז תש"ט (25.7.1949) הועבר למנוחת-עלמים בבית-הקבורות הצבאי בנחלת יצחק.

קרבנות האלבום

יחירות גדור "גדורו", שהזינו במערד ג'ין והגלבע משדי ימי הפלגה והחלמו עי' פלוגה מגדור "דרור", שתפסה את משלטיהם ובהא במקומם. בהתאם להערכות היפות והזדהה בקראת התאחדות הקבוצות נקבע גדור "גדורו" כרודבה חזיתית, ווקף מסמוכות של התקינה; גדור "דרור" אחראי היה לנוראה הדורנית של מרחב החטיבות ואנשי "דרור" עזיו לא בפקיעו להפסיק למשלטיהם החדשינט ולתאות על בעיותיהם ונתנו וטרוף תסתייפן והפוגה פתקן יחזקות מקומות בהתקפה.

הדבר התחיל בפקעת הכהר הווחק עי' מלחקה אחת, שהגיעה אליו בלילה או ר ל-18.748. עם בוקר, בשיאו ייחידה לתקון את העמדה שמדרום-מערב לכפר, נתקלה בקבוצת ערביים בקרבתה; הילו פתקן באש. אنسינו השיבו לעומם ונסגו בחזרה אל פנים הכפר. לאחר מכן חזרו לחפש את העמדה, ונתרבר, כי העربים לא היו בת שעתים ומשתו לאחר מכן החלטו קבוצות גדולות של ערבים מקומיים בהנחותם של חיילים עיראקים, התקיפו את הכהר משושה העברים — מערב, דרום ומזרח, — המתו עליו את אשם והשמו את כל קבוצות המלחקה, שהיו ב-20 איש. החזקה מעמד בפני ההתקפות הנשנות של הצרים על הכפר. אף על פי שכבר היו לה כמה נפגעים. מפקד הפלוגה שהגיע אותה שעה לכפר במשורין, קיבל לידיו את הפיקוד. המלחקה נחלקה לחוליות בנות 2-4 איש, כשכל אחת מהן מגיחה ופורצת במפתח מעבר אחר של הכהר ומפה בריכוחם הקlösם של האויב חוץ, תוך כדי בין פtips ותאלות רימונים בקבוצות שנתקלו בהם. לשונתקלו ביחסות מוגברות, — נסגו לעבר אחר. בדרך הזה גמרו לאויב אביזות מרובות. לחימה זו בין הפתימות, שנמשכה כ-5 שעות, התישה את כוחות האנדים. התהמושת חלה לאולו, והכיתור מפכיף נתהדק. לא היו כל סיכויים להקלת תנבורת. והחליטו לסגת. הצעו ומרגמת 3' הוכנסו למשוריין שבא עם המ"פ, והנהג ברץ בלא כל אבטחה את הסכעת והצליח לתגיעו למוקיילת בשלום. כשהכל גלגלי משוריינו מנוקבים. לאחר זאת המשורין נתרcosa המלחקה ובמפת"אש מכל כלי נשקי פרצת צפונה אל בין שכונות האבנים והכרים וגיטה את מגעה עם האויב. הגדרות שיטשו מחסה טוב ובתו, והיחידה הצליפה לגלוות מעבר לרכס הגלבע ולרדת לפדרסי תל-יוסוף

אבדות המחלקה היו 4 הרוגים וכמה פצועים. היחידה הגיעה לבסיס הגדור במרחבה
ומפקד הפלוגה חור מיד מוקיבלה.

המערך שהוחזק בכוחות דיללים ונתקה מוגלב עד לג'ו, לא יכול היה להפריש
מתוכו אגרות, ואפילו קטן ביתר. למפת-נגד לקרה ההתקפה הכללית המשמשת ובאה,
שקרב-פוקואה שימש לה כפתחת גדור גדרון קיבלה, בהתקפות מטה-החתיבה, היתן
ממטר-החזית ולהפריש כוחות לביליה התקפה, שערכנה, כי תבוא בשני צירים: ג'אוז
לצבר ארגזונה ומואר, והשני על מוקיבלה, בו בלילה נעה פלוגתו של יוסף שפדר
לערבנה להחיזק בכפר ובמשליטים המקיפים אותו, כדי לחסום את הזרק למואר, אשר
שים נקודת המפתח הראשית לכל הגנת מערכ-הגלבע. פלוגתו של ברש נצוטה
לצאת עם נוקר לכיוון מוקיבלה.

בתחלת בוקרו של ה-9.7.48, היום הראשון למגרר הפלוגה, התחלין עיראקים
להריעיש את משלטי חרכובה שבדרך לנין, וכן את מוקיבלה וערנט. זמן קצר
לאחר מכן, החל חיל-הרגלים של האויב, שהורכב ממקומיים, שכמפקדיהם וצחות
הגשך והאטומי והמסיע היו עראקים, ובתפקידם של מושרנים שפעלו באגפיהם — להתקדם
לעבר משלטי עראנה וכפר מוקיבלה.

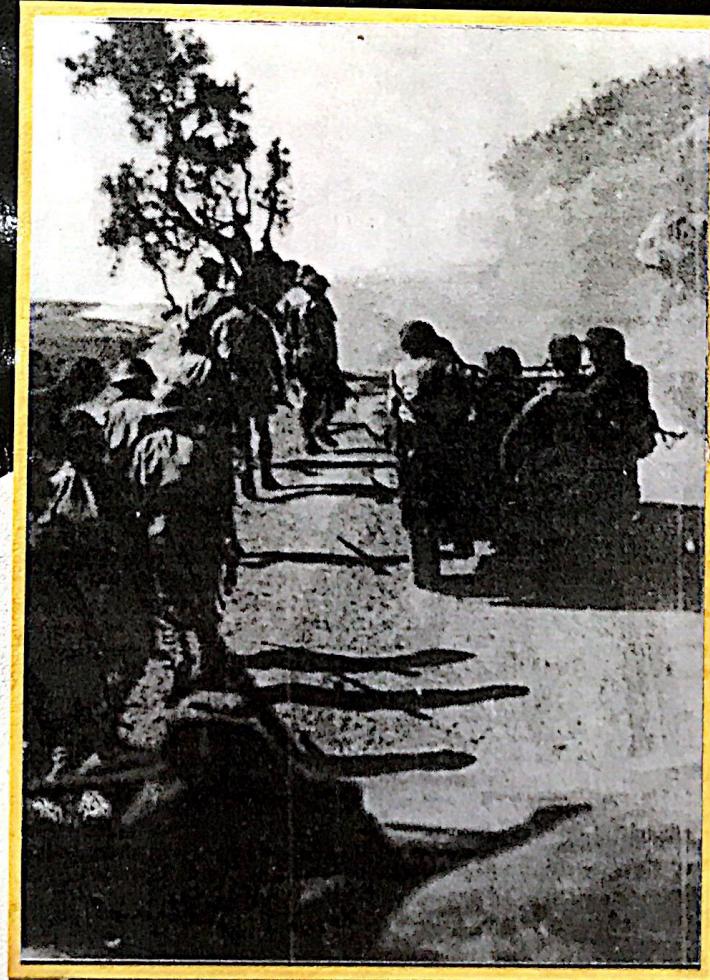
פלוגת-ברשי חנתה בורעין וציפה להוראות. יצאי לבודוק את המצב במשלטים
תקיונים. כשהגעתי לסנדה, שבה היו מוצבות פרגמותינו הכבdots. הריעיש רגmine את
מוקיבלה הכפר, שכבר נתפס ע"י העربים; כשהחלה פגינו להתקוץ בין החתמים, מיהרו
הלו לבrho מערבת. חשתי לערבנה. אותה שעה נקבעו העربים, תוך יריות וילוות,
לדר-ג'אל ה. תרחקה 1/2-2 ק"מ דרום-מערבית לערבנות, מצאתי את יוסף
וأنשיו עוקבים אחר תנועות העربים. חורייחו לאבטח את אגפו וחורייחי לסנדה לקבוע
עם הרגמים חיפוי אש-מן לפלוגת יוסף. את המפקד מצאתי במוקיבלה במתה פלוגת
דרור. מנהיג-מוקיבלה הורעש הרעשה קשה, ולמטה הגעה תשדורות מן היחידה.
המוחיקה בעראנה ובמשלטים. המבוקשת תגבורת מידי, לבל תאלץ
לסתוגת בלחץ הכבד והולך. דרשתי מן המ"פ לפקד על היחידה להזיק מעמד, כדי
שפלוגת ברשי תספק לתג'יע ולכבות בחורה את גילה ומוקיבלה הכפר, ובכך תחלץ את
היחידה המתוגונת בעראנגה. היה זה דבר שבחרחת כדי ליצב את עקו החדש. שניסינו
לשוב ולהתקשר עם היחידה כדי למסור את ההוראות. — לא הצליחו בדבר: היחידה
כבר נסוגה. הורייחי למייפ' לרכו את אנשיו למhana מוקיבלה, להתבצע בו ובבית-הספר
שמצפון לו. הורייחי לסנדה. נשלח רץ להזעק מיד את פלוגת ברשי לסנדה. ובאן החלו
המאורעות להתרחש במחירות רבתה.

יחידה "דרור", שהוחזקה בגילה ובבית-הספר שליד המנהיג, החלה לסגת, כשהיא
נחלקה לשניים: כיתה אחת נסoga לאורך הכביש צפונה, וכייה שנייה — לעבר סנדה. נתברר,
שהללו עזבו את המשלט על דעת עצם. בה בשעה נראת בתצפית ריכח אויב גדול ליד
עיר-Anה, שהלכו מתקדם דרך המשלטים שנעזבו והתקרב כדי 1500 מ' מסנדה, ומנהיג
מוקיבלה כוותר. הותחי האויב התחילה להריעיש את סנדה. בירתת הגסוגים, שהגיעה
לכפר, נצotta להשאר בו ולאבטח את אגפו הדרומי. בסקלו את מצבו, המלחיט מפקד
המרגמות הכבdots להיסוג מיד לורעין; לא הועלו כל הסברות, שגיעה התגבורת ובליל
חיפויו עלולה היחידה, המוחיקה במוקיבלה, להישמד. הלה העmis את התהמשוג, רתם
את המרגמות ונסוג חיש מהר דרך השdots לורעין. נשארתי במקומות עם כיתה "דרור"
 בלבד. התפוצצות טגויים לכיוון הכביש, המוביל מזורין, בישרוני על בואה של פלוגות
ברשי; ואכן, שני אוטובוסים מתקרבו עד מעבריהם, פלווא את המחלקות שתפסו
מיד עדות אבטחה מסביב, והאוטובוסים חזרו לורעין. כ-400 מ' של שטח חישוף הפסיון
בינגינה, המחלקות עברו שטח זה בריצה, כשגויים מתפוצצים בקרבתן. 2 פצועים, שנפצעו
בראשית הדרכ, והוחזו ע"י ברשי לורעין. זה היה "מיירוץ" בין מחלקותינו ובין כוחות
אויב המתקרבים והולכים לסנדה, ואנשיו הקדימו בו. מלחקה אחת נערכה מיד בטאות
הדרומית של הכפר, ומלחקה שנייה בחלקו המערבי. מחלקות אחת הושארה ברכבה
ותפסה את הבתים המבודדים שבעלת הרכס שמצפון-מזרחו לכפר. עם התגברות הגיוו גם
שתי מרגמות ומכ"י אחת, שהזבכו מיד לפועל. בכפר היו כמה חפירות ועמדות שנגבנו
עד ע"י העARBים: אלו נתפסו מיד, והשאר נתבצעו בין הבתים.

התקדמותו של האויב בגין המזרחי הובייה, שתוא מתחון לחוץ את העמק בין סנילת וערובינה וועלות על הרכס המוליך למואר ועי' כך י██ן את היחידות שבערובינה ובסנילון כאחד. הודיעתי ליווט, שבאותה שעה קשור היה אליו באלהות שהייתה בג'יט. (וכן היה שם גם טנדר שהביא את האספקה), לשלח חורף את המכוניות, ועתה — את הציר הימי, הפלוגה עצמה תיסוג מיד ותתפס את הרכס שמורוח לסנילה, ותאכט את האגף ואת הדרן למואר. תכנית זו נקבעה גם לדעתו של יווסט, שארגן את היחידה לעליה; המכוניות, שבאותה מלחן נעהה בחורף דבורה טר. טסו מערובינה לסנילה, המשבץ חלק והחמי. שיטה בין מטבח האש הניתכים עליון מזרום, והגיעו בשלומ לסנילה, המטבח שמיינטן בין מסורינים עיראקים ושנים אחרים, שאגפו את מחנה-מוקיבלה ממערב התקדמו לאורך גיבבים, יצא מיד ממנה בדרכה דרך השדות כדי להגיע לזרען. המשוריינים נעקרו ופתחו עליהן באש מכונת-יריה מטואה של 500–600 מ', אך לא הגיעו המכוניות בגדלים והקפטו מכל עבר. השיטה שבין הכפר לקבוצת הבתים שבמעלה הרכס, מקום שהחזיקה בו המתקפה השלישית, כosa באש מכי', ותוთה האויב ומשוריינו בותחים בפניהם את הכפר. הסכנה העיקרית נשקפה ממשחת המשוריינים שנעו על פני הרכס; מכונת-היריה היחידה שהיתה ברשותנו והמלחעים פעלו לעברם כל הזמן, ואך על פי סדרוריהם לא היו חודרי שרין, עקרו מעט את התקדמותם. המשוריינים גילו את עמדת המרגמות, ותוודהם החלו לכטוט את מוקומן. ב-13.00 Uhr נתקפה מטטה הגדור הוראה לסייע ליחידה הנזורה במחנה-מוקיבלה ע"י הפגזת הכבאים המתרוצצים סביבה; וכשההילט בהפגזה השיב האויב באש-תותחים נגרית, שפגעה בעמדת. מרגמה אחת הוצאה מכל שימוש, ר' 3 רגמים נפצעו. אנשים אחדים נפצעו עד קודם לנין והושכו באחד הבתים. בשעה מאוחרת ערך האויב הפוגה קלה להבסקת-צחרים ולמתן חוראות נספות למקדים. (אלינו לא הגיע כלל אוכל, מחמת הניגתק).

מרכז-הכבוד של ההתקפה עבר מורה, אל הרכס שהחזיקה בו פלוגת יווסט. עוד לפניה-צחרים. כשלעצמה הפלוגה מערובינה אל הרכס. ניסח גם האויב לתפסו; כשהפלוגה הפסה את עמדותיה על הרכס והתרוגנה במקומם, כבר נאהה מחלקת אויב בשולחה נמושת ממנה, שנמצאה בין הרכס הגבולה וסנילה. מצד מורה התחילת להעפיל פלוגת-אויב שנייה, שהתקדמה בחיפוי היחידה המחויקת ברכס הנמוך ובתמיינט-אש של ערבה משוריינים לעיר. שנעו בקרבת שולחות הגבעות שמדרונות לדרן סנילה-ערובה. מקום זה לא נצפה

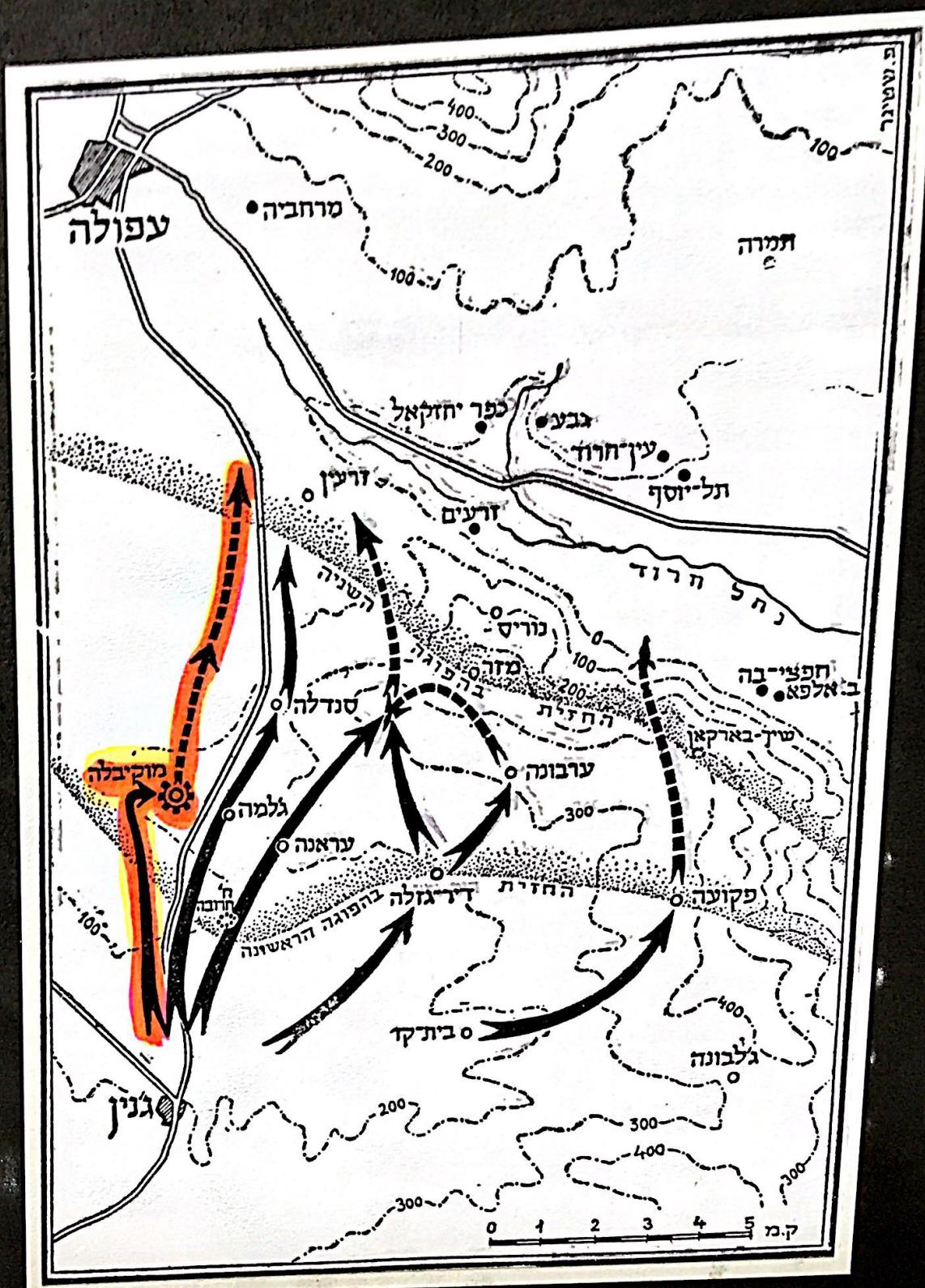

מסגדלה, ולא, שירגן כלל את גודל תותקפת עגן שם יאגן, אוחב האמרינו. קשב עט יוסט, הקרב עם היחידה התוקפת הגיע לטוח רינויים, כשמחלקת הערך של חנוך פרושה במדרון הקדמי; ובשתקרבו העربים לטוח הקצר, מרצו המגינים לפצח והקעלו סניםיאל פאנט אל האויב והרגו בתם הרוג רב, החלו נסנו במדרון קדרון, פשאש' מכבי של מאידן והותחים פוגעים גם בהם וגם באשינו כאחד. מאלאן גפלון, וכן נטצעו כמה לוחמים בינויהם גם חנוך. כמות התהמישת שברשות המגינים נחמעטה והלכה ונשלחה לרוגען, ההסתערות האחוריים. אה"צ, העביר האויב את כל כובד תותקפו בגוראה, אל הרכס על מנת לפזר ממנה למזאר. ברור היה, שאם יפול הרכס, לא נוכל גם אנו להזוויק בסנדלה, משמעותה של חזקתו הרכס הייתה ברורה יפה למגינויו, וולם וחוויקו בו ממש בצלופחים מול ההתקפות החזרות של העربים, שלא חסכו אביזות בתקעושות לככוש את המשלט הדיני. באחת ההפוגות נפצע יוסף פצע קשה בבטנו, למגינים היו על אותה שעה, כ-25 פצועים ו-6 הרוגים. והתהמישת הלכה ואלה, הפיקוד עבר לידי אליעזר. יוסף שהתחפה במכאוביו, עד הויסיף להדריבו. המצב הורע מרגע מרגע. מרחב החזקה של היחידה צומצם יותר. ניסינו לסייע להם ע"י הפגנות הרכס הנמוך במרgomות. הטיווח היה מדויק, והערבים תחו ללהט ממנען, ולחצם על המגינים הוקל מעט. השטח עצמו לא היה עשוי להגנה יعلاה מסביב סלעים, ואין מחסה להתחפר בו מASH וארטילריה, הפגעה פעמייםangan. האיבר המשיך בהסתערויותיו מן האגף המורחי, ושוב נהדרה ההתקפה, לא הייתה כל אפשרות לשלה תגבורת לעורמתם. כל השלחנה כוסתה באש, וא"א אפשר היה לנעו מסנדלה. ביעשתי באלה מטה שחשלה עורה מצד זרועינו ונוריס. יש להתנסות כדי להבין מה קשה הידיעה כי שב, לעלה, כליט וחולדים חברי מבית ומלהימה, מספר הנפגעים גדול והלך. לאחר הדיפת ארבע הסתערויות, היו כמה אנשים חסרי כל תחמושת. המצב הת彫יר. הצעתו להם שיתחילו לסתום, אך השיבו לי, כי לא יוכל לבצע את הנסיגה, כיון שהמדרון שלו כוסה באש, וביחוז כשרבו הפצועים והרוגים. על המחלקה שנמצאה בקבוצת הבתים המבודדות, אשר ממורח לסנדלה, הוטל לעלות אל הרכס על מנת לחפות על נסיגת המתגוננים. מיד עם צאת המחלקה נפצעו 3 אנשים והוא לא יכול להמשיך. אחריכך, עם חשכה, כשהמשיכה את דרכה והתקרבה למקום ההקרבה, כבר לא נמצאה היחידה, ונשemuו קולות העربים שהתחילה להתבצר במקומות. הפלוגה על פצועיה והרוגיה נסogaה בדרך אחרת. לאחר שערכה קודם לכך, שבה השתתפה בכח"כ כ-11 אנשים; השאר היו פצועים ותשיכות וחלק אחר של האנשים נסוג עוד קודם לכך, ובכל זאת נסנו העربים מעט. הדבר אפשר לאסוף עוד כמה פצועים שנשאו במדרון הקדמי, ביןיהם חנוך. היחידה התארגנה, השaira במקום את מרבית הציג, ניתה את המגע עם האויב והחלה לרדת במדרון התלול, וכל מי שיצא משם שלם בגוף בשא על כתפיו פצוע, יגעי כוח הגען, האנשים למדרון, שמתחורי מזאר. רץ הגיע לזרעין, ונסמם נשלו מכוונות לאוסף את ההרוגים והפצועים.

אותה שעת אה"צ, שבה התגהה בקרב המר על הרכס, תקף כוח אויב אחר. קזו יותר. את מהנט-מקיבלה, התותחים "פיצחו" עמדות בו אחר זו ומספר הנפגעים הלך ורב. אך האנשים הצלicho להזוויק מעמד עד חשבה, שאו הפסיק האויב את ההתקפה. מרgeomותינו הכבדות שנסנו לזרעון במדרון התלול, וכל מי שיצא משם שלם בגוף בשא על אף על פי שלא היו כל פגעות בינהם. ואף ההפוגה לא הייתה יعلاה כליכך, מכל מקום

החלו המשוריינים לסתום מעט ועיין כך נפרצת קמעא. טבעת הכיתור, 2 משוריינים, שנשלחו מזרעון כדי להוציא את הפצועים, נתקבבו. באש-תותחים מיד עם הופעתם בקו הרכס ונאלצו לחזור לבוותם שבאו; רק עם חשכה אפשר היה לבצע את הוצאה הנפגעים. הפיקוד הגבורה יותר פקד על נסיגת מסנדלה וממהנט-מקיבלה וייזוב הקו על זרעון ומזאר. על שתי מחלקות בפיקודו של בראשי הוטל לצאת בלילה אל מחנה-מקיבלה ולסייע לנוצרים להחלץ. עוד קודם לכך נסירה מהמטה הودעה עליכך למ"פ במקיבלה. בלילה יצא היחידה למקיבלה, וכשהגיעה למקום, כבר לא נמצא בו המכותרים. כפי שנתרבר אחיך יצא היחידה המכותרת מן המנהה כמעט בואת שעה שבה הגיעו התגברות, אלא שיצאו מן הצד الآخر. לאחר מסע-נסיגתה בן 5 שעות שפיך את הגוף עוד יותר מן הקרב, הגיעו האנשים עייפות-תלאות לזרעון. תגבורת בראשי נסogaה אף היא לאחר שלא מצאה את המכותרים, וכן אנשי הפלוגה שנשאו במדלה. המכותר הורדו לזרעון להתאגרנות מחודשת, והקו נתיצב על מערכ לגיאן—עפולה—זרעון—מזאר, כשהוא מתבסס על מערכת ההגנה החבלית, שהותקנה ע"י המהנדסים בעת ההפוגה.

מפתח הקרב שבת נפל שמואל ז"ל

מפתח הקרבות על הגלבוע

תנו לשמש לעלות,
לבוקר להאר
הזהה שבתפילות
אותנו לא תחזר

מי אשר כבה נרו
ובעפר גטמן
בכى מר לא יעירו,
לא יחזירו לכאן

"יְהִי זָכָרְךָ בָּרוֹךְ"

איש אותנו לא ישיב
מבורחתית אף -
כאן לא יועילו
לא שמחת הניצחון
ולא שירי הלל

רפאל שמלר-דוויד זיל

לכז רק שירו, שיר לשלום
אל תילחשו תפילה
МОוטב תשידו שיר לשלום
בצעקה גדולה.

תנו לשמש לחדר,
מבعد לפרחים
אל תביטו לאחור,
הניחו להולכים

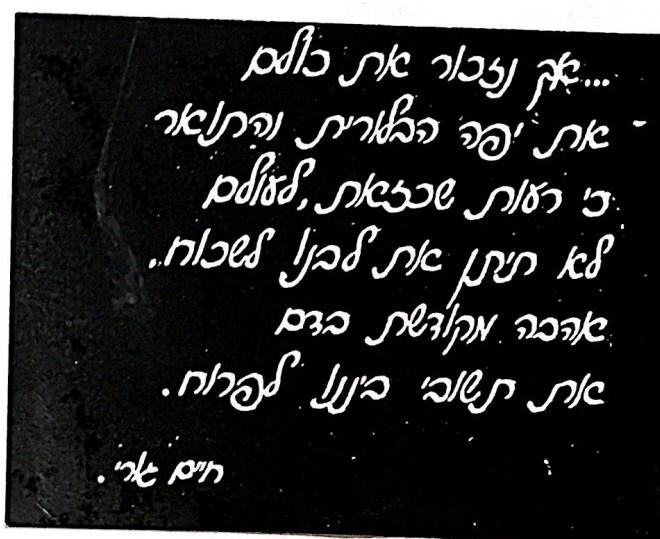

שאו עיניים בתקווה ,
לא דרך כוונות
שירו שיר לאהבה
ולא למלחמות

אל תגינו יום יבוא
הביאו את היום
מי לא חלם הוא
ובכל היכרות
הריעו רק שלום

לכן רק שירו, שיר לשalom
אל תילחשו תפילה
モוטב תשירו שיר לשлом
בצעקה גדולה.

ת.נ.צ.ב.ה.
רפאל שמואל-דויד
1927-1948

כמו פרח
הנושא אל המשמש
צמח
בஹושיטיך ידיך
אל כל היפה
כמו פרח
העמיק שורשיו
פרסת רשות
לlecוד
האמת
כמו פרח
נקטפו חייך
בדומיה
אולי זעקה
אולי גם פרחים
זועקים?